
William Stoddart

IDEOLOŠKE PREPREKE DUHOVNOME ŽIVOTU

“**O**NO ŠTO JE ‘ISPOD’ ne može obožavati ono što je ‘iznad’ ako ono što je ‘lijevo’ ne štuje ono što je ‘desno’. Naš suodnos s Bogom podrazumijeva naš suodnos s Božijim odrazom na zemaljskoj ravni.” (*Frithjof Schuon*) Drugim riječima, naš vertikalni suodnos s Bogom (molitva, prisjećanje) je oštećen u mjeri u kojoj je naš “horizontalni” suodnos s Božijim odrazima na zemlji (istina, pravda, vrlina, ljepota) nedostatan.

Nedostatak razdjelnice (mentalna oštrina) i nedostatak uobrazilje kod posrnulog čovjeka jamče da su nesavršenstva u “horizontalnom” suodnosu ustaljena. Naprimjer, čovjek ne bi trebao imati krive poglede u stvarima kao što je politika. Čovjek mora, bez ostrašćenosti i ogorčenja, istinski biti posvema lišen posjedovanja političkog mišljenja ili, pak, mora imati ispravne poglede! Ovi pogledi (osim toga što moraju biti zasnovani na dostatnim informacijama) moraju biti “tradicionalni” i “konzervativni” – ali, naravno, ne u smislu političke stranke. Svako nije uvijek u mogućnosti prikupiti dostatne informacije i, kada je u takvoj situaciji, čovjek se mora ili u cijelosti suzdržati od imanja političkoga mišljenja ili, pak, razviti zdravu intuiciju ili “instinkt” za ono što je ispravno. Ovo je lakše reći negoli učiniti, s jedne strane, zato što navika, oskudna uobrazilja, nedostatna obaviještenost, mentalna pospanost i nesvjesna ostrašćenost paraliziraju objektivno mišljenje (što vodi, u većini slučajeva, flagrantnim “dvostrukim standardima”) i zato što se, s druge strane,

naše obrazovanje neizbježno odvija ne samo u ozračju “demokracije” nego u prisutnosti ideja kao što su one *marksizma*, *psihoanalize* i *evolucionizma* (ili *progresivizma*), a izbjegavanje posvuda širećeg utjecaja ovih ideja teže je nego što se da i zamisliti. Nadalje, zbog “nedostatnog mišljenja” (kojemu su uzroci upravo spomenuti), uvodi se, također, mogućnost nezdrave reakcije na ove moderne ideje *par en bas* (“silaznom putanjom”). A ovo je, zacijelo, slučaj raznovrsnih suvremenih “fundamentalizama”.

Ne u praktičnim političkim uvjetima, nego idealno, i u krajnjemu razmatranju, konzervativizam je “unutarjost” (ili dubina), a socijalizam “vanjština” (ili površnost). To je razlika između kvaliteta i kvantiteta. Nazive “konzervativizam” i “socijalizam” ovdje koristimo čisto kao simbole dvaju suprotstavljenih stremljenja. Lahko je uvidjeti da danas postoji mnogo “socijalizma” (i pseudokonzervativizma), ali ima veoma malo “konzervativizma” u istinskom i tradicionalnom smislu.

Štaviše, u modernom svijetu javlja se preobilje očito pogrešnih ideologija koje, u slučaju da bilo koja od njih bude usvojena, kobno oštećuju čovjekov “vertikalni” suodnos s Bogom. Naprimjer, nije moguće slijediti duhovni put i u isto vrijeme biti humanist, socijalist, feminist, nacionalist, nacist, komunist ili cionist. Motivirajuća snaga koja stoji iza svakog od ovih “izama” je, s jedne strane, poticaj ka inovaciji i eksperimentu a, s druge, želja za sigurnošću i osjećanjem snage koja se može izvesti iz kolektivizma. To su, iznad svega, potrage za rješenjima na čisto vanjskoj i površnoj ravni.

Možda bi bilo korisno osvrnuti se na kozmološku teoriju hinduizma koja govori o trima *gunama* ili “kozmičkim stremljenjima”, naime o *sattvi* (uzlaznom stremljenju), *radžasu* (širećem stremljenju) i *tamasu* (silaznom stremljenju). Koristeći se ovim nazivima, mogli bismo reći da je “konzervativizam” *sattvičan* a “socijalizam” *tamasičan*. *Radžas* (stremljenje ka širenju ili “strast”) može biti pridružen i jednom i drugom. Hajdemo ukratko razmotriti ove “izme”, jedan po jedan:

Humanizam je postavljanje Druge Božije zapovijedi (Voli bližnjeg svoga) na mjesto Prve zapovijedi (Voli Boga), i u isti mah propuštanje da se ikako ispoštuje Prva. U osnovi, to je postavljanje čovjekovog ega (pojedinačnog ili kolektivnog) iznad Boga.

Socijalizam (jedan oblik humanizma) jeste unošenje naše vjere u kvantitativni kolektivitet, umjesto u kvalitativno počelo. To je prirodno lišeno natprirodnog.

Feminizam jeste slijeđenje “Eve”, umjesto “Marije”. Eva je bila ona koja je rekla “zmiya mi je kazala da učinim to”; a Marija je bila ona koja je “skršila glavu zmiye svojom petom”. Slijeđenje Eve (“niskoga”) jeste slatka i zavodljiva pjesma morskih sirena – koja, ipak, u krajnjemu vodi u katastrofu i razočarenje. Slijediti Mariju (“uzvišeno”) podrazumijeva prije svega “trud”, prožet svom tvrdoćom i čistotom dijamanta, koji, u krajnjemu, vodi u oslobođenje i radost. “Ja sam crna, ali lijepa.”

Nacionalizam je kolektivni egoizam – i nije ništa ljepši od individualnog egoizma. To je izvođenje vulgarnog zadovoljstva iz narcisoidnosti i ksenofobije. I iznova, moglo bi se reći da je nacionalizam u isti mah glupost i zlo. Povezan s nacionalizmom je “separatizam” (u mjeri u kojoj je nelegitiman), zatim “komunalizam” i “patriotizam”. Glede separatizma: takozvano počelo “samoodređenja” je uvijek upitno, osobito onda kada se ističe do krajnjih granica. “Komunalizam” je britanski termin za etničku i/ili denominacionalnu (konfesionalnu) borbu. Danas je ova pojava posvuda prisutna, i gora nego ikada.

Što se tiče patriotizma: naivni i jednostavni patriotizam je prirodan za čovjeka. Čovjek planina voli planine i planinske narode. Ljudi koji žive na obalama mora su uglavnom ribari: oni vole opasni i hrabri život ribarenja na moru i, također, vole ribarski narod. Danas, međutim, ono što se naziva patriotizmom je u velikoj većini slučajeva istoznačno sa nacionalizmom, i za to se veže još par veoma sramotnih činjenica. Trebalo bi biti bjelodano da je čista obmana misliti da bi neko mogao ili trebao imati osjećanja “patriotizma” prema nepregledno sekularnoj (ili lažno religijskoj) i heterogenoj zajednici – zajednici koja je, u svakom slučaju (sa svojom posvud proširenom pornografijom, rock muzikom i drogom), temeljito degenerisana. Najgore od svega (a i najraširenije) jeste vezivanje “patriotizma” s religijom: “Bog i domovina”. Posvema je previđeno da, u “Dekalogu”, Svemoćni Bog kazuje: “Ne smiješ imati drugog boga pored Mene.” Što, također, znači: “Ne smiješ stvarati bogove Meni jednake.” “Jer Gospod, Bog tvoj, jest ljubomoran Bog; samo Njega smiješ služiti.” Dok muslimani kazuju: “Allahu se ništa ne smije pridruživati’.”

Nacizam je humanizam u babilonskom i drakonskom smislu. To je isprazno, vulgarno i nasilno stremljenje ka veličini bez Boga.

Komunizam je ateizam – svirepo i sistematično osnažen. Njegov primarni cilj je iskorjenjivanje religije. Što biva popraćeno smrtonosnom vladavinom centralno rukovođene ekonomije. U Rusiji (ili, radije, u “SSSR-u”) 20-tih i 30-tih godina prošloga vijeka, smišljeno i zvjersko provođenje ove birokratske neučinkovitosti odvelo je u smrt desetke hiljada ljudi. Postoji čitavo obilje zastrašujućih dokumentiranih izvještaja religijskog progonjenja, kršćanstva (u evropskom dijelu SSSR-a) i islama (u zemljama središnje Azije koje su pripadale SSSR-u).

Cionizam je ismijavanje biblijskog vjerovjesništva. To je komunalizam, materijalizam i socijalizam. To nije ljubav jevrejskih poslanika, koja je, primjerice, iskazana sljedećim riječima:

Mojsije:

“Počuj, o Izraelu, Gospod je Bog naš, Gospod je jedan.”

Ezdra:

“Istina je velika, i ona će pobijediti.”

Micah:

“Bog od tebe ne traži ništa drugo nego da postupaš pravedno, da voliš milost i da hodiš ponizno s Bogom svojim.”

David:

“Bog je pastir moj, i ja neću oskudijevati.”

Solomon:

“Strah od Gospoda je početak mudrosti.”

Ovi veliki poslanici (a svaki je prorekao ili navijestio dolazak Mesije) tvore judaizam. Kako su to tradicionalni jevreji počesto isticali, cionizam je obesvećenje (posvjetovljenje) judaističke religije. On nije religijski, već sekularan.

U kuđenju sekularizma i veličanju religije, nije ništa manje bitno prisjetiti se da je ono što se danas naziva “religijom” veoma često najgora od svih parodija. Avaj, ovdje ja ne mislim samo na kultove “*new agea*”! Brojne današnje pseudoreligijske ideologije, sasvim krivo nazivane “fun-

damentalizmima”, (otpočinjući “*religious rightom*” – ili, barem, njegovim većim dijelom – u Sjevernoj Americi) odista su vrlo daleko od nadahnutih učenja velikih poslanika kršćanstva ili drugih religija. Postoji mali broj, ako ih uopće i ima, čisto “religijskih” političkih stranaka na Zapadu, ali ih je priličan broj u azijskim i sjevernoafričkim zemljama. Problem koji se javlja kod ovih “religijskih” stranaka jeste činjenica da one nisu religijske – baš naprotiv! Sve one odreda spajaju površni religijski formalizam s modernom psihologijom i živo prihvataju moderne tehnologije. Imati religiju u zbilji znači posjedovati normalnu psihologiju i minimum duhovne intuicije. Jer istinska religija podrazumijeva dubinu, a ne površinu. Ona je osobna, a ne *a priori* kolektivna. Ona se upravlja ka spasenju, a ne ka neduhovnoj – i u svakom slučaju neostvarivoj – utopiji. Tipični paradoks modernog doba je činjenica da su, u nekolicini zemalja, političke stranke koje sebe nazivaju “sekularnim” značajno bolje od stranaka koje nadijevaju sebi epitet “religijskih.”

Svi moderni “izmi” odlikuju se glupošću, vulgarnošću, površnošću i kolektivizmom. Mnogi od njih su, također, uključivali ogromna očitovanja svireposti – kako u pogledu otvorenih riječi njihovih utemeljitelja (Hitler, Lenjin i drugi) tako i u pogledu njihove aktualne prakse.

Ukratko svi navedeni “izmi” su modaliteti laži ateizma koja se krije ispod njih. Oni predstavljaju uzurpaciju kvaliteta kvantitetom, dubine površnošću i, na kraju, Boga nepreporođenim čovjekom.

Ništa od onog što smo maločas rekli nije smišljeno u cilju opravdavanja industrijalizma (ili industrijskog kapitalizma), koji, također, ima svoj udio u mnogima od spomenutih negativnih karakteristika.

* * *

Također je neophodno spomenuti “ideologiju” svjetskoga terorizma, recimo onog u Sjevernoj Irskoj (protestanti protiv katolika i *vice versa*), na Srednjem Istoku (muslimanski samoubilački bombaši protiv cionističkih naseljenika), u Sudanu (muslimani protiv muslimana, također muslimani protiv kršćana), u Iraku (šiije protiv sunija i *vice versa*), u Pakistanu (muslimani protiv drugih muslimana iz raznovrsnih razloga), u Pendžabu (siki protiv hindusa), u Kašmiru (hindusi protiv muslimana), u Šri Lanki (hindusi protiv budista), u Burmi (budisti protiv kršćana). I tako dalje. Ništa ne može biti udaljenije od Volje Božije i puta anđela, od ovoga.

Suštinsko zlo terorista jeste njihova tvrdnja da svoja zlodjela čine u ime svoje religije. Istina, u mnogim slučajevima, u pitanju su ozbiljne nepravde zbog kojih ljudi imaju pravo biti indignirani. Ali s obzirom na ekstremno zlo terorističkih sredstava, njihova tvrdnja da djeluju u ime Boga je krajnja blasfemija. U takvim slučajevima, sredstva zastrašujuće kaljaju ciljeve. Određujuća odlika terorista – ona koja je očevidna ali počesto prevedena – jeste njihova samododijeljena “nezavisnost”; teroristi su u većini slučajeva “paravojne formacije”, koje djeluju izvan nadzora njihovih zasebnih vlada i zajednica, i koje su njima nepokorne. Sve ovo ima za ishod to da teroristi pogubno podrivaju ciljeve za koje se, navodno, bore.

* * *

Arogantni odabir “Eve” umjesto “Marije”, plitkog umjesto dubokog, lažnog umjesto istinitog, kvantitativnog umjesto kvalitativnog, “politički valjanog” umjesto pravednog, “*new age*” religije (laganog) umjesto istinske religije (teškog) – i mnogi drugi usporedni izbori – uvelike su doprinijeli, u posljednjih nekoliko desetljeća i čak u posljednjih nekoliko godina, ubrzanom survavanju svijeta. ■

S engleskog preveo:

Asim Delibašić